

Programbeskrivelse

Master i praktisk lederskap

Deltid

Samlingsbasert og fast progresjon

90 studiepoeng

Gyldig fra 2024

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
2. Opptakskrav	6
2.1. Formelle opptakskrav	6
3. Overordnet læringsutbytte	7
4. Studiets struktur	8
4.1. Studiets innhold	9
1. studieår	9
2. studieår	10
3. studieår	11
5. Undervisnings- og vurderingsformer	12
6. Internasjonalisering og internasjonal studentutveksling	13
6.1. Ordninger for internasjonalisering	13
6.2. Ordninger for internasjonal studentutveksling.....	13

1. Innledning

Mastergraden i praktisk lederskap handler om å lede mennesker; lede mennesker i prosjekter, prosesser, organisatoriske enheter eller arbeidsgrupper. Det er en utfordrende, krevende og virkelighetsnær lederutdanning for yngre ledere.

World Economic Forum spår at det å lede mennesker blir en enda viktigere evne i fremtidens arbeidsliv. De begrunner det med økende digitalisering av samfunnet, men også med stadig mer komplekse utfordringer i lokal- og storsamfunn. Ledelse er derfor viktig for å løse utfordringer og bringe samfunn, organisasjoner og grupper fremover. Er det noe som virkelig kan bidra til å løse de store problemene, er det god ledelse. Og ledelse er viktigere enn noen gang.

Programmet er laget for ledere som vil ha ny kunnskap ved siden av å være i full jobb. Det er et resultat av lang erfaring med praksisnær prosess- og problembasert læring, og er laget for å knytte teori tett opp mot praksis i tråd med pedagogiske prinsipper for arbeidsintegret, livslang læring. Det er utviklingen av studentenes egen ledelsespraksis som er det sentrale i programmet og hvordan den enkelte student gjennom studiet kan ta lederskap for å lede bærekraftig utvikling. I studiet kombineres det seneste av forskningsbasert kunnskap med egen utvikling, og utdanning og utvikling går hånd i hånd.

Bakgrunnsteppet for mastergraden er at ledelse er en krevende øvelse. Ledere på førstelinje-, mellom- eller toppnivå i næringsliv og offentlig sektor ofte opplever et høyt resultatpress og tempo, hektiske og lange arbeidsdager, usikkerhet, endringspress, omstillingskrav, og vanskeligheter som må ryddes opp i. De har gjerne mange interesser som skal ivaretas, de utsettes for krysspress, og de kan oppleve mål- og verdikonflikter. Ledere må balansere stabilitet med endring, kortsiktighet med langsiktighet, og organisasjonsbygging med strategiske nysatsinger. Dette er rammebetingelser for ledelsesutøvelse. Det er derfor ikke nok å gå på autopilot eller stole på medfødte evner. Ledelse er livslang læring og hardt arbeid. Det å utvikle seg som leder krever selvinnsikt, ærlighet med seg selv, vilje til å jobbe med egne mønstre over tid, og evne til å ta inn ny kunnskap.

Mastergraden i praktisk lederskap er designet for å gi studentene ny kunnskap, samt relevante ledelsesferdigheter, verktøy og ledelseskompetanse for å takle rammebetingelsene beskrevet over.

Relevans for arbeidslivet

I mastergradsstudiet vil studentene få faglig og teoretisk påfyll fra ledende forskning kombinert med at de, sammen med medstudenter og forelesere, jobber med å utvikle sin egen faglige og personlige ledelsespraksis. Studiet er faglig oppdatert og bygger på forskningsfronten innen det å forstå ledelse som praksis. Det er også oppdatert for et arbeids- og organisasjonsliv i hurtig endring, hvor utviklingen innen for eksempel teknologi, økonomi

og klima, så vel som nye verdikjeder og verdiskapingsformer, setter premissene og påvirker hvordan ledere organiserer og leder virksomheter. Vi ønsker således å utdanne og utvikle studenter som forstår noen av de utfordringene og endringene mange organisasjoner står overfor, og som kan bidra til å skape morgendagens løsninger og arbeidsliv.

Hensikten er å gi studentene en virkelighetsnær utdanning hvor komplekse rammebetingelser og krevende arbeidsdager er normen. Studentene får et bevisst forhold til egen ledelsespraksis, og er bedre forberedt på uforutsigbarhet, usikkerhet, forventninger, press, stress og problemer de kan møte i en jobbhverdag. Det handler om å takle ansvar og krevende oppgaver, samt ikke la organisatoriske og personlige barrierer hindre dem i å ta lederskap. Studentene vil i løpet av studiet tilegne seg kunnskaper, ferdigheter og kompetanser innen makroforståelse, konsekvensen av teknologiske endringer, strategisk ledelse, innovasjonsledelse og endringsledelse som gjør dem egnet til å jobbe med strategiske oppgaver og på strategiske nivåer i organisasjoner, samt å ta på seg endrings- eller innovasjonsprosjekter. De vil også erverve kunnskaper og verktøy om mellommenneskelige forhold og hvordan påvirke disse, og kunne bruke dette til ledelse av organisasjonsenheter, grupper eller team. De vil lære om gruppedynamikk, relasjonshåndtering, makt, påvirkningsteknikker, etiske vurderinger, samt myndiggjøring og prinsipper for selvstyring. Det gjør dem egnet til å få mer ut av sine enheter, grupper eller team, de kan skape bedre interaksjoner mellom mennesker, samt at de kan, hvis nødvendig, gå dypere inn i mellommenneskelige prosesser. Studentene vil også lære å påvirke rammebetingelser, forstå intern politikk, forholde seg til maktens dynamikk i organisasjoner, samt lede oppover i systemet. I tillegg vil studentene lære mer om seg selv, sitt potensiale, sine utfordringer, samt tilegne seg verktøy og metoder for å bedre regulere og lede seg selv. Det gjør at de er bedre rustet til å takle stress og press i hektiske jobbverdager, samt har et overskudd til å påta seg, og stå i, krevende jobber.

Studiet retter seg mot ledere som har ledererfaring og som ønsker å videreutvikle sitt lederskap, faglig og personlig, slik at de kan bidra med mer i sine virksomheter spesielt eller i samfunnet generelt. Studiets målgruppe er primært ledere på mellomnivåer i private, offentlige og frivillige organisasjoner som ønsker å være faglig oppdatert i et arbeidsmarked i rask endring. Studentene vil etter endt utdanning være kvalifisert for et bredt spekter av lederjobber innen privat-, offentlig- og frivillig sektor. Aktuelle arbeidsområder er lederfunksjoner på nye nivåer eller andre områder enn det de tidligere hadde, nye arbeidsoppgaver, men også som konsulent, rådgiver eller i støttefunksjoner.

Faglig bakgrunn

Premisset for mastergradstudiet er at ledelse primært bør forstås og læres som utøvelse av en profesjonell praksis. Med profesjonell praksis mener vi at ledelse forstås som mønstre av ledelsesrelevante aktiviteter. Det er gjentakende, situasjonsspesifikke aktiviteter fra mennesker i samhandling som skaper mening over tid som utgjør en praksis. En leders praksis formes derfor både av interaksjon med andre og av konteksten, samt av lederens identitet, kunnskap, ferdigheter, rutiner, maktbase, og bruk av ledelsesverktøy. Praksisbegrepet har

særlig vært i bruk i marxistisk filosofi. Marx' tanke var at teori og praksis forutsetter hverandre og utformer hverandre gjensidig. De siste tiårene har det vært økende interesse for praksisbegrepet innen fagområder som filosofi, sosiologi, psykologi, antropologi og teknologi, og å studere praksis som sosialt fenomen. Det skyldes ønsket om bedre å forstå hva som utgjør sosiale systemer, og dermed praksis, med alle dens bevegelser, dynamikk, relasjoner, refleksjoner, læring, utvikling og viten.

Yukl (2013) hevder at de fleste definisjoner på ledelse inkluderer bevisst påvirkning fra enkeltpersoner av andre mennesker med den hensikt å rettlede, strukturere og å legge til rette for aktiviteter og relasjoner i grupper eller organisasjoner. Ofte legges det også til at formålet med påvirkningen er å oppnå noe – det være seg mål, resultater eller andre ambisjoner som skal realiseres i grupper eller organisasjoner. Yukls definisjon må sies å representere en klassisk forståelse av ledelse. Den handler om enkeltpersoner, deres evne til å påvirke andre, og hvilke egenskaper, kvaliteter og situasjons- forståelse disse enkeltpersonene skal ha for å lykkes i sitt foretakende. Der hvor en praksistilnærming særlig avviker fra dette, er der hvor mye av påvirkningen kan tilskrives lederen, og i hvilken grad enkeltpersoners egenskaper, evner, personlighet, intensjoner og handlinger gjør at noen har større rett, og evne, til å påvirke andre. Klassiske tilnærminger til ledelse søker således å beskrive bestemte kvaliteter og egenskaper som gir effektiv ledelse, mens praksisorientert teori tar for seg prosessuelle størrelser hvor ledelse er en funksjon av individers praksis, men også noe som samskapes og formes gjennom interaksjon med andre. Ledelse er således en prosess hvor noen leder og andre lar seg lede, fordi enkeltpersoner, enten gjennom formell posisjon eller andre forhold, evner å bruke makt og kommunikasjon, samt ferdigheter og kunnskaper de besitter, for å påvirke den samhandlingen som til enhver tid foregår.

I ledelseslitteraturen er det særlig tre retninger hvor det er tradisjon for å forstå og studere ledelse som praksisfenomen, nemlig (i) *ledelsesarbeid* (se f.eks. Carlson, 1950; Kanter, 1977; Kotter, 1982; Mintzberg, 1973, 2009; Tengblad m.fl., 2012), (ii) *kritiske ledelsesstudier* (se Alvesson og Willmott, 1992; Cunliffe, 2014), og (iii) *ledelse som praksis* (se Alvesson m.fl., 2017; Gheradi, 2012; Nicolini, 2012; Raelin, 2016). Dette er retninger som utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for denne mastergraden, sammen med perspektiver fra prosess- og kompleksitetslitteraturen. I tråd med tradisjoner innen disse retningene, har vi ikke et faglig skille i mastergraden mellom *leadership* og *management*, men vi er opptatt av hvilken praksis ledere utøver. Det favner både *leadership*- og *management*-perspektiver, så vel som administrasjon, makt, autonomi og beslektede begreper.

2. Opptakskrav

2.1. Formelle opptakskrav

Opptakskravene til studiet vil følge *forskrift om krav til mastergrad*, § 5 det vil si en fullført utdanning som har resultert i en bachelor-, cand.mag.- eller annen grad, eller yrkesutdanning av minimum tre års omfang, eller utdanning som i henhold til § 3-5 i *lov om universiteter og høyskoler* er godkjent som jevngrad med disse.

I tillegg kreves minst tre års arbeidserfaring, hvorav to år skal være i lederfunksjoner.

Yrkespraksis må være fulltidsjobb etter fullført utdanning. Lederansvar kan være lederfunksjoner som innebærer resultat og/eller personalansvar, så vel som stillinger som prosjektleder, teamleder, prosessleder eller andre spesialistlederfunksjoner.

Høyskolen Kristiania kan i spesielle tilfeller godkjenne andre dokumenterte kvalifikasjoner som helt eller delvis likeverdig med utdanningene nevnt over.

Søkere skal i tillegg legge motivasjonsbrev ved søknaden. I motivasjonsbrevet redegjøres det for motivasjon for å søke studiet, erfaring/bakgrunn fra ledelse og lederoppgaver, samt begrunne hvordan søkeren mener å ha teoretiske og praktiske forutsetninger for å gjennomføre studiet.

Søkere med utenlandsk utdanningsbakgrunn må i tillegg dokumentere at de fyller de generelle språkkravene i norsk og engelsk.

3. Overordnet læringsutbytte

Overordnet læringsutbytte beskriver hva studenten er forventet å vite, kunne og være i stand til å gjøre ved fullført studium. Det forventede læringsutbyttet er beskrevet i kategoriene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. De ulike emnene vil ha egne læringsutbytter som skal bygge opp under studiets overordnede læringsutbytte.

Kunnskap

Kandidaten...

- Har avansert kunnskap innenfor fagområdet ledelse
- Har spesialisert kunnskap innen ledelse forstått som en profesjonell praksis
- Har inngående kunnskap om teorier, metoder og forskningsfronten innen ledelse forstått som en profesjonell praksis
- Har kunnskap om omgivelser, utviklingstrekk og kontekstuelle forhold som påvirker virksomhetsmodeller, verdiskapning, organisasjonsformer og ledelsesutøvelse

Ferdigheter

Kandidaten...

- Kan analysere og forholde seg kritisk til ulike informasjonskilder og anvende disse til å strukturere og formulere resonnementer
- Kan arbeide selvstendig med praktisk og teoretisk problemløsning
- Kan bruke annalistiske metoder og ledelsesverktøy
- Kan gjennomføre et selvstendig, avgrenset forsknings-, utviklings- eller utredningsprosjekt under veiledning og i samsvar med gjeldende forskningsetiske normer

Generell kompetanse

Kandidaten...

- Kan bruke kunnskap og ferdigheter til å lede mennesker i organisasjoner, lede enheter, lede grupper og team, samt kan lede seg selv
- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til. Gjennomføre avanserte ledelsesoppgaver, prosesser og prosjekter
- Kan anvende sine kunnskaper og ferdigheter til å takle krevende organisatoriske og komplekse rammebetingelser
- Kan formidle omfattende selvstendig arbeid og beherske ledelsesrelevant terminologi, begreper og uttrykksformer
- Kan kommunisere relevante temaer og problemstillinger med andre i organisasjoner med eksperter og med allmennheten
- Kan bidra til nytenkning og endring, samt balansere kortsiktighet med langsiktighet og organisasjonsbygging med strategiske nysatsinger
- Kandidaten er bevisst egen ledelsespraksis og hvordan denne kan utvikles videre

4. Studiets struktur

Master i lederskap Master i er et treårig studium som teller totalt 90 studiepoeng. Alle emnene er obligatoriske.

Studieløpet er som følger:

Semester	Master i praktisk lederskap		
1. semester	Ledelse som praksis 7,5 sp	Kritisk tenkning og anvendt metode 7,5 sp	
2. semester	Selvledelse og autonome ledelsesformer 7,5 sp	Ledelse i endring og omstilling 7,5 sp	
3. semester	Ledelse, relasjoner og gruppedynamikk 5 sp	Makrofaktorer og ledelse 5 sp	Strategisk ledelse 5 sp
4. semester	Etikk, makt og påvirkning 5 sp.	Personlig lederutvikling 10 sp.	
5.-6. semester	Masteroppgave 30 sp		

Tabell 1: Oppbygging av emner 1.-3. studieår. Alle emner er obligatoriske

4.1. Studiets innhold

Under følger en mer utfyllende oversikt over de ulike emnene studenten som inngår i hvert studieår. For ytterligere informasjon om emnene, se emnebeskrivelsene

1. studieår

Emne	Sp	Beskrivelse
Ledelse som praksis	7,5	Emnet gir en fordypning i det teoretiske og vitenskapelige fundamentet for mastergraden. I emnet tar vi for oss praksisperspektiver, både på individuelt og kollektivt nivå. Vi vil diskutere hvordan ledelse samskapes og hvordan grupper og individers praksiser formes av mønstre av aktiviteter. Praksisperspektiver bidrar med et dynamisk og et prosessuelt perspektiv på ledelse. Studentene må også bruke seg selv som forskningsobjekt, og utvikle et første utkast til egen teori for sitt lederskap.
Kritisk tenkning og anvendt metode	7,5	Emnet har to målsettinger, nemlig å utvikle studentenes evne til å tenke kritisk, og å gi dem en konsentrert innføring i anvendt metode. Innen kritisk tenkning diskuterer vi hvordan forstå hva kunnskap er, og det å være i stand til å vurdere sine egne forestillinger om verden. I metodedelen tar vi for oss hovedprinsippene i forsknings- og formidlingsprosesser med mål om å gi studentene et metodisk grunnlag til sine prosjekter de to første studieårene. Metodelæringen videreføres på tre samlinger når studentene arbeider med masteroppgaven.
Selvledelse og autonome ledelsesformer	7,5	Emnet vil konsentrere seg om temaer som selvledelse, myndiggjørende ledelse og selvstyrte grupper. I selvledelse vil vi diskutere strategier for å regulere seg selv for å mestre egen lederrolle, så vel som håndtering av økt autonomi som medarbeider. Emnet inkluderer også strategier for å støtte og utvikle medarbeideres utøvelse av selvledelse, samt prinsipper for selvstyrte grupper. Temaer som kjøreregler og prosesser for å håndtere beslutninger, ansvarsdeling, informasjonsdeling, konflikter og læring blir adressert.
Ledelse i endring og omstilling	7,5	Emnet inkluderer temaer innen ledelse i og av strategiske endringer. Her adresseres endring som fenomen og ulike typer endringer diskuteres. Betydningen av å forstå konteksten for endringsledelse er et sentralt premiss for emnet og vi diskuterer ulike måter å forstå og analysere kontekst. Det blir diskutert hvordan lede endring ved å håndtere usikkerhet bedre, kunne håndtere reaksjoner og stå i motstand,

		kommunisere og gjennomføre prosjekter. Utfordringer knyttet til enkle, generelle «oppskrifter» i tradisjonell endringsledelse drøftes. Hva som skal til for å skape en struktur og kultur for kontinuerlig, inkrementell endring, tas også opp. Emnet introduserer også enkelte tema som videreføres i emnet Strategiske ledelse andre studieår.
--	--	--

Tabell 2: Emner 1. studieår

2. studieår

Emne	Sp	Beskrivelse
Strategisk ledelse	5	Emnet har som hensikt at studentene lærer å jobbe med strategiske oppgaver i organisasjoner. Emnet er en innføring i strategi, det å lede strategisk, samt det å kunne operere som strateg. Emnet vil ta for seg teorier og metoder innen strategifaget, både for å kunne påvirke, analysere, og å implementere strategiske veivalg. Temaer som strategisk ledelse, dynamiske kapabiliteter, kobling mellom strategi og innovasjon, involvering og design- tenkning vies oppmerksomhet. I emnet videreutvikles også temaer fra emnet Ledelse i endring og omstilling første studieår.
Ledelse, relasjoner og gruppedynamikk	5	Emnet tar primært for seg den daglige, dynamiske og relasjonelle hverdagen som ledere flest opplever. Emnet gir kunnskaper, ferdigheter, kompetanser og verktøy om mellommenneskelige forhold og påvirkning av disse, og hvordan dette kan appliseres for ledelse av organisasjonsenheter, grupper eller team. Vi vil videre ta for oss gruppedynamikk og relasjonshåndtering, samt lederes og grupperes evne til å løse utfordringer og dilemmaer i en krevende hverdag. Emnet Etikk, makt og påvirkning bygger videre på dette emnet.
Makroforhold og ledelse	5	Emnet tar for seg utviklingstrekk og trender på makronivå som påvirker hvordan virksomheter opererer og hvordan ledelse utøves Premisset for emnet er en verden i stadig raskere endring. Hvis man skal lede, er det nødvendig at man evner å følge med på disse endringstrekkene, forstår dem, samt greier å vurdere hva de kan bety for egen virksomhet, virksomhetsmodell, organisering og utøvelse av ledelse. Det legges særlig vekt på teknologiutvikling og hvordan den påvirker verdiskaping, forretningsmodeller, organisering og ledelsesutøvelse. Det legges særlig vekt på hvordan utvikling av ny teknologi og digitale tjenester endrer betingelsene for

		økonomisk aktivitet, som globalisering, nye distribusjonsformer og utvikling av nye tjeneste- og virksomhetsmodeller.
Etikk, makt og påvirkning	5	Emnet bygger videre på temaer fra Ledelse, relasjoner og gruppedynamikk. Emnet vil ta for seg skyggesidene av organisasjoner, og diskuterer hvordan ledere kan påvirke det som foregår, samtidig som de påvirkes av det samme. Temaer som påvirkningsmekanismer og prosesser mellom mennesker er sentralt. I emnet går vi dypere inn i størrelser som dilemmaer, maktens dynamikk, maktbaser, påvirkningsteknikker, kommunikasjonsmønstre, personlig gjennomslagskraft, retorikk, samt etiske betraktninger, verktøy og prinsipper.
Personlig lederutvikling	10	Emnet avslutter undervisningsdelen av mastergraden. Det søker å binde sammen tidligere læring, og knytte ervervede kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse til egen utvikling som leder. Studentenes utvikling vil således være det sentrale temaet og styrende for læringen i dette emnet. Studentene vil, som i emnet Ledelse som praksis, jobbe videre med å tydeliggjøre sin egen teori for sitt lederskap, og videreutvikle sine antagelser fra første studieår. I emnet vil vi også ta for oss hyppig brukte former for lederutvikling.

Tabell 3: Emner 2. studieår

3. studieår

Emne	Sp	Beskrivelse
Masteroppgave	30	Det siste studieåret gjennomfører studentene avsluttende masteroppgave. Den gir dem mulighet til å fordype seg i et selvvalgt tema av utrednings-, utviklings- eller forskningsmessig art. tidlig tredje studieår vil det også bli gitt ytterligere undervisning i metodelære, som et supplement til emnet Kritisk tenkning og anvendt metode. Vi vil gjennomføre mastersamlinger hvor problemstilling, forskningsdesign, metodiske valg, analytiske verktøy og formidling er temaer.

Tabell 5: emner 3. studieår

5. Undervisnings- og vurderingsformer

Emnene og studiearbeidet i Master i praktisk lederskap skal lede studentene frem mot læringsutbyttet beskrevet i kapittel 3 i denne programbeskrivelsen. Kristiania etterstreber å legge til rette for studentenes arbeid gjennom gode læringsdesign, som innebærer at studentene skal møte en variasjon av læringsaktiviteter og vurderingsformer gjennom studietiden, som er relevante for det arbeidslivet studenten skal inn i. Arbeidet vil kreve en betydelig egeninnsats. Studiets arbeids-, undervisnings- og vurderingsformer er tilpasset studiets praksisorienterte egenart. I tillegg til faglig læring, må studentene i løpet av studiet reflektere over og videreutvikle egen praksis som leder. De må bruke seg selv som forskningsobjekt og i løpet av mastergraden utvikle sin egen teori for sitt eget faglige og personlige lederskap. Retrospeksjon brukes som metode, og studentene bruker notater, dagbøker, loggbøker og refleksjon som grunnlag for tolkning og analyse av eget narrative og retrospektive datamateriale til gyldig empiri. Studentenes teori skal ta for seg hvordan de utøver ledelse basert på egne erfaringer, personlighet, evner, ferdigheter, kompetanse og situasjon, samt hvordan de kan videreutvikle sin ledelsespraksis. De må forankre teori i studiets teoretiske kilder, så vel som gjøre analyser av seg selv og knytte dette opp mot relevante teorier. De skal bruke seg selv som empiri, inkludert egne læringspunkter, erfaringer og tilbakemeldinger, og analysere dette før de konkluderer. Studentene kan bli vurdert underveis i emner, for eksempel av medstudenter og undervisere, med formål om økt læring, og til eksamen hvor formålet er å måle prestasjonene i emnet som skal resultere i karakterer på vitnemålet ditt. I sin helhet vil studieprogrammet gi en spesialisert kompetanse innen ledelse og praktisk lederskap.

I enkelte emner er det obligatoriske aktiviteter. En obligatorisk aktivitet er krav som må være godkjent for å gå opp til eksamen. Dersom man ikke får godkjent obligatorisk aktivitet, mister studenten retten til å gå opp til eksamen, inntil aktiviteten(e) er blitt vurdert til godkjent.

Kristiania er opptatt av å gi arbeidslivsrelevant undervisning, og vil i tillegg til arbeidslivsrelevante undervisnings- og vurderingsformer, legge til rette for faglige arrangementer, hvor gjesteforelesere, eksterne organisasjoner og næringslivsaktører kan delta.

I tillegg til timeplanlagt undervisning, har Kristiania tilgjengelige fagressurser, blant annet administrativt ansatte, bibliotekarer, digitale læringsressurser (f.eks. filmer på nett) og studentveiledere. Disse kan kontaktes av den enkelte student ved behov.

Emnebeskrivelsene for hvert emne gir en oversikt over undervisnings- og vurderingsformene i det enkelte emnet. For utfyllende informasjon om eksamen og obligatorisk aktivitet, se Kristianias hjemmesider.

6. Internasjonalisering og internasjonal studentutveksling

I Master i praktisk lederskap er det mulig å dra på internasjonal studentutveksling og den øvrige undervisningen setter studiet i internasjonal kontekst.

6.1. Ordninger for internasjonalisering

Master i praktisk lederskap har ordninger for internasjonalisering som setter faget i en internasjonal kontekst og som gjør at studentene gjennom studiet vil eksponeres for et mangfold av perspektiver. Ordningene for internasjonalisering i Master i praktisk lederskap kan omfatte en rekke aktiviteter, slik som bruk av internasjonal litteratur, internasjonale gjesteforelesere, utenlandske studenter på innveksling eller studenters deltagelse på internasjonale konferanser eller workshops i utlandet (listen er ikke uttømmende).

Emnebeskrivelsene gir mer informasjon om de spesifikke ordningene for internasjonalisering i de ulike emnene.

6.2. Ordninger for internasjonal studentutveksling

Studiet har en ordning for internasjonal utveksling for de studentene som er interessert. Tilbud om utveksling drives av Avdeling for Forskningsadministrasjon og internasjonalisering og de til enhver tid gjeldende avtaler med internasjonale institusjoner.